

УДК 374:364-787.522]-027.561:[356/359-057.36]-058.57(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7\(41\)-108-118](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7(41)-108-118)

Бєсєдін Павло Володимирович аспірант, Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, пров. Віто-Литовський, 98 а, м. Київ, 03045, тел.: (044) 259–45–53, <https://orcid.org/0009-0004-5497-8706>

СУТЬ ТА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ВЕТЕРАНАМИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Анотація. В умовах збільшення кількості військовослужбовців внаслідок російсько-української війни в майбутньому постає потреба у кваліфікованих кадрах, які надаватимуть якісну та ефективну допомогу. Таким чином, перед педагогічною наукою України за умов повномасштабної агресії рф виникає виклик підготувати спеціалістів, що будуть готовими до роботи з ветеранами військової служби, щоб їх процес адаптації був ефективним, а ветерани змогли повернутись до цивільного життя якомога комфортніше

Питання готовності соціальних педагогів до роботи з ветеранами військової служби, широко не досліджувались в педагогічній науці, оскільки даний термін є на перетині наступних понять: готовність соціальних педагогів та робота з ветеранами військової служби. Досліджень, що присвячені цим термінам є вдосталь, тому основною метою є визначення дефініції «готовності соціальних педагогів до роботи з ветеранами військової служби». Автором детально проаналізовано різні наукові підходи до визначення готовності та виявлено, що це багатовимірне поняття, яке включає теоретичні знання, практичні навички, мотиваційні та особистісні компоненти. Для визначення поняття готовності соціальних педагогів було інтегровано потрібні навички та знання, що необхідні для робота та адаптації з ветеранами військової служби. Таким чином визначено поняття готовності соціальних педагогів до роботи з ветеранами.

Основна увага приділяється необхідності системного підходу в навчанні, який забезпечує розвиток всіх аспектів готовності. Це включає підготовку до розуміння військової культури, надання психологічної допомоги, а також розробку і реалізацію програм соціальної адаптації. Також розглядаються законодавчі аспекти підготовки соціальних педагогів, що дозволяють забезпечити належний рівень професійних компетенцій відповідно до сучасних вимог.

Ключові слова: готовність, готовність соціальних педагогів, адаптація ветеранів військової служби.

Besedin Pavlo Volodymyrovych Postgraduate Student, Institute of Vocational Education of the NAES of Ukraine, L. Vito-Lytovskyyi, 98-a, Kyiv, 03045, tel.: (044) 259-45-53, <https://orcid.org/0009-0004-5497-8706>

THE ESSENCE AND STRUCTURE OF THE READINESS OF SOCIAL EDUCATORS TO WORK WITH VETERANS OF MILITARY SERVICE

Abstract. In the conditions of an increase in the number of military personnel as a result of the Russian-Ukrainian war, in the future there is a need for qualified personnel who will provide high-quality and effective assistance. Thus, in the conditions of full-scale aggression of the Russian Federation, the pedagogical science of Ukraine faces the challenge of preparing specialists who will be ready to work with veterans of military service so that their adaptation process is effective and that veterans can return to civilian life as comfortably as possible.

The question of the readiness of social pedagogues to work with veterans of military service has not been widely studied in pedagogical science, since this term is at the intersection of the following concepts: the readiness of social pedagogues and work with veterans of military service. There are plenty of studies devoted to these terms, so the main goal is to define the definition of «readiness of social pedagogues to work with veterans of military service». The author analyzed in detail various scientific approaches to determining readiness and found that it is a multidimensional concept that includes theoretical knowledge, practical skills, motivational and personal components. To define the readiness of social educators, the necessary skills and knowledge required for working and adapting with military service veterans were integrated. Thus, the concept of social educators' readiness to work with veterans was defined.

The main focus is on the need for a systematic approach to education, which ensures the development of all aspects of readiness. This includes training to understand military culture, providing psychological assistance, as well as the development and implementation of social adaptation programs. Also considered are the legislative aspects of the training of social pedagogues, which allow to ensure the proper level of professional competences in accordance with modern requirements.

Keywords: readiness, readiness of social teachers, adaptation of military service veterans.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабного вторгнення та масового залучення цивільних українців перед українською державою виникає питання адаптації ветеранів російсько-української війни. За даними Міністерства оборони України станом на липень 2022 року до лав Сил Оборони України було мобілізовано майже 1 млн. осіб [19]. Враховуючи продовження мобілізації та втрати у лавах захисників, кількість ветеранів після завершення російсько-української війни буде ще вищою. Так у Міністерстві у справах ветеранів прогнозують, що близько 3 млн. осіб складатимуть ветерани війни, члени їх родин та сім'ї полеглих воїнів [4].

Залучення такої кількості людей до Збройних Сил в майбутньому призведе до збільшення потреб у соціальних педагогах, котрі будуть готові до роботи з ветеранами військової служби та їх родинами. Це ставить перед педагогічною наукою та системою освіти завдання формувати готовність соціальних педагогів до роботи з ветеранами військової служби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час дослідження використовувались дослідження вчених, які вивчали різні аспекти професійної підготовки та готовності педагогів. Наприклад, М. Трухан досліджує модель формування готовності майбутніх соціальних педагогів до вирішення професійних конфліктів, підкреслюючи важливість системного підходу в підготовці студентів [19]. Г. Першко обґрунтовує компоненти готовності до інтеграції дітей з особливостями психофізичного розвитку в освітнє середовище [16]. Н. Олексюк вказує на значення професійної готовності як складової професійної компетентності соціального педагога [13].

Також, О. Лісовець розглядає готовність майбутніх соціальних педагогів до роботи з громадськими дитячими та молодіжними організаціями, акцентуючи на її мотиваційно-особистісних, науково-теоретичних та операційно-дієвих компонентах [11, с. 56]. І. Фірсова визначає компоненти готовності до рекламної та інформаційної діяльності [1]. Важливість міжнародних досліджень та практик інклюзивної освіти також зазначають Н. Lunde та інші [2].

Ці дослідження дозволяють глибше зрозуміти та систематизувати поняття готовності в контексті соціально-педагогічної підготовки, особливо з урахуванням специфіки роботи з ветеранами та їхніми родинами.

Мета статті – на основі вивчення поняття готовності соціальних педагогів та особливостей роботи з ветеранами військової служби та їх родинами дослідити та визначити суть та структуру дефініції «готовність соціальних педагогів до роботи з ветеранами військової служби».

Виклад основного матеріалу. Поняття готовності широко описано в психологічно-педагогічній науці, починаючи з кінця дев'ятнадцятого – початку двадцятого століття в педагогічній та психологічній науці [12]. Протягом сторіччя поняття готовність трансформувалась в різних контекстах. Так М. Острога та В. Шамоля вважають, що трансформація дефініції поняття «готовність» відбулась в наступних етапах: перший – сприйняття готовності як настанови, яку вивчали з погляду психологічного стану особистості; другий етап – готовність, як якісний показник саморегуляції поведінки; третій – поняття готовності у контексті теорії діяльності [14].

Таким чином учені визначають поняття «готовність», як *мотиви виконання певного роду діяльності, певний набір знань про особливості її виконання і набутих умінь її виконувати, а також усвідомлення наслідків за результатами її виконання* [14].

На противагу ним Г. Корінна та Н. Трофаїла розглядають трансформацію поняття готовності у сучасній науковій літературі з теорії рефлексів та

теорії установки. Вони також зазначають, що поняття готовності включає не тільки психологічні механізми регуляції, але також фізіологічні та нейропсихологічні аспекти. Окрім цього, опрацювавши дослідження представників соціальної та педагогічної психології, ми вивели значення готовності як стану, який виникає в результаті певного досвіду, що ґрунтується на формуванні її позитивного ставлення до діяльності, усвідомленні мотивів та потреб у ній [10].

Дослідження О. Скоробагатої, що стосуються педагогічної готовності розглядає поняття готовності як сукупність наступних компонентів: теоретичні та методичні знання; професійні вміння; психологічні якості особистості [17].

Більш ґрунтовним виявилось дослідженням поняття готовності Т. Гуркової, яка найбільш глибоко деталізувала цю дефініцію. Як результат її досліджень – поняття «готовність» має два трактування, які не тільки не суперечать, але і доповнюють один одного. Перший підхід є функціональним, що визначає готовність як певний тимчасовий психічний стан, який забезпечує високий рівень досягнень. Інший підхід є особистісним, що визначає готовність як інтегральне утворення особистості, що складається з мотиваційних, емоційних-вольових та когнітивних компонентів, знань та навичок індивіда [5].

Окрім вище описаних компонентів, у психологічно-педагогічній літературі розглядається також оцінно-рефлексивний компонент, як такий, що спрямований на самопізнання та саморозвиток. Наприклад, О. Бескровний та інші зазначають, що цей компонент можливо розвивати за рахунок внутрішньої активності індивіда [3]. Вони розглядають його як стан спрямованості особистості на усвідомлення її діяльності. До схожого висновку дійшла у своєму дослідженні В. Староста, вона зазначає, що рефлексивний компонент готовності є адекватною самооцінкою спроможностей індивіда та постійного самоаналізу діяльності, що робить його важливим елементом у розвитку педагога [18].

Враховуючи те, що визначення поняття готовності має схожі трактування, ми надалі будемо розглядати це поняття через особистісний підхід, оскільки саме система освіти формує когнітивний, емоційний та когнітивний компоненти, знання та навички індивіда. Функціональний підхід до визначення поняття готовності будемо використовувати при дослідженні її компонентів у соціальних педагогів, проте їхня мотивація більш залежить від роботодавця та власних мотивів.

Поняття «готовність соціальних педагогів» є більш конкретним, ніж поняття загальне «готовність», оскільки є чіткі критерії знань та навичок, які мають ці педагоги. Сучасні науковці досліджують різні аспекти даного поняття, що стосуються певного напрямку діяльності соціальних педагогів. Їх дослідження допомогли розглянути поняття «готовність соціального педагога» детальніше.

У роботах М. Трухан розглядається модель формування готовності майбутніх соціальних педагогів до розв'язання професійних конфліктів. Авторка підкреслює важливість системного підходу, в якому підготовка студентів відбувається за чітко визначеними етапами та включає такі компоненти, як мета, організація підготовки, критерії та рівні готовності, педагогічні умови та результат цієї підготовки. Ця модель спрямована на формування у студентів гносеологічних, мотиваційних, особистісних та операційних критеріїв готовності [19].

Г. Першко у своїй роботі обґрунтовує поняття готовності до інтеграції дітей з особливостями психофізичного розвитку у середовище загальноосвітнього навчального закладу. Вона визначає компоненти готовності як мотиваційний, теоретичний та операційний, де кожен компонент характеризується відповідними критеріями та показниками. Наприклад, мотиваційний компонент включає позитивне ставлення до інтеграції дітей, а теоретичний – наявність педагогічних та психолого-медичних знань [16].

У дослідженнях Н. Олексюк, поняття професійної готовності соціального педагога розкривається як важлива складова професійної компетентності. Авторка підкреслює значення чіткого визначення потреб соціальної сфери та обсягу знань, умінь і навичок, необхідних для ефективної роботи у цій сфері. Вона також зазначає, що професійна готовність включає усвідомлення суспільного та особистісного значення соціально-педагогічної діяльності, теоретико-методичну підготовку та формування професійних умінь [13].

О. Лісовець у своєму дослідженні визначає готовність майбутніх соціальних педагогів до роботи з громадськими дитячими та молодіжними організаціями як інтегральне багаторівневе динамічне утворення. Він виділяє три основні компоненти готовності: мотиваційно-особистісний, науково-теоретичний та операційно-дієвий. Кожен з цих компонентів є взаємопов'язаним і взаємозумовленим, що забезпечує ефективну підготовку фахівців до їхньої професійної діяльності [11, с. 58].

І. Фірсова підкреслює важливість підготовки майбутніх соціальних педагогів до рекламної та інформаційної діяльності. Вона визначає компоненти готовності як мотиваційний, теоретичний та операційний, що включають необхідні знання, уміння та навички для ефективного виконання рекламних та інформаційних завдань у соціальній сфері [1].

Дослідження зарубіжних науковців також вказують на важливість формування готовності соціальних педагогів до роботи з дітьми з обмеженими можливостями. Вони наголошують на необхідності інтеграції теоретичних знань та практичних навичок, спрямованих на розвиток компетенцій у сфері інклюзивної освіти та соціальної адаптації дітей з особливими потребами [2].

Практичні методи формування готовності соціальних педагогів включають різні форми та методи роботи зі студентами. Одним з ключових методів є моделювання реальних ситуацій, які можуть виникнути у професійній

діяльності. Це можуть бути рольові ігри, тренінги, дискусії, аналіз конкретних випадків. М. Трухан у своїй роботі пропонує використовувати методи активного навчання, які включають моделювання конфліктних ситуацій. Це дозволяє студентам не тільки отримати теоретичні знання, але й розвинути практичні навички вирішення конфліктів [19]. Г. Першко підкреслює важливість інтерактивних методів навчання у підготовці соціальних педагогів до роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку. Вона пропонує використовувати такі методи, як групові дискусії, робота в малих групах, практичні заняття в умовах інклюзивних шкіл [16].

Як було зазначено вище, О. Лісовець наголошує на важливості інтерактивної взаємодії з громадськими організаціями. Він пропонує використовувати методи проектного навчання, коли студенти працюють над реальними проектами спільно з представниками громадських організацій. Це дозволяє студентам отримати практичний досвід роботи в реальних умовах, розвинути професійні навички та готовність до професійної діяльності [11 с. 75].

Вивчення різних підходів до визначення поняття готовності соціальних педагогів показує, що воно є складним і багатокомпонентним. Різні автори підкреслюють важливість системного підходу та виділяють основні компоненти готовності, такі як мотиваційний, теоретичний та практичний. Порівняння підходів дозволяє зробити висновок, що для ефективної підготовки соціальних педагогів необхідно поєднувати різні методи та форми роботи, орієнтуючись на специфіку професійної діяльності та потреби суспільства.

Окрім наукових досліджень важливим аспектом визначення готовності соціального педагога є законодавче визначення навичок та умінь соціальних педагогів, що затверджене Міністерством соціальної політики України. Відповідно довіднику кваліфікаційних професій соціальний педагог має мати певний набір умінь та знань, що дозволять йому надавати послуги відповідно цього ж довідника [12]. Проте варто зазначити що даний довідник є не повним, оскільки він не зачіпає особистісні характеристики, які дозволяють визначити рівень готовності соціальних педагогів до здійснення ними функціональних обов'язків.

Таким чином, формування готовності соціальних педагогів є багатоаспектним процесом, який включає розвиток мотиваційних, теоретичних і практичних компонентів. Системний підхід до підготовки фахівців, інтерактивні методи навчання та врахування індивідуальних особливостей студентів є ключовими елементами цього процесу. Це дозволяє забезпечити високий рівень професійної підготовки та готовності соціальних педагогів до виконання своїх професійних обов'язків у складних умовах сучасного суспільства.

Поняття готовності соціальних педагогів до роботи ветеранів є вужчим, яке визначається не тільки через поняття готовності соціальних педагогів, але і через навички та компетенції, які необхідні для роботи з ветеранами.

Готовність соціального педагога до роботи з ветеранами є багатовимірним поняттям, яке охоплює широкий спектр знань, навичок і компетенцій, необхідних для ефективної підтримки та допомоги військовослужбовцям та їхнім родинам. Це поняття формується на основі системного підходу, включаючи мотиваційні, когнітивні та операційні складники. Розглянемо ключові аспекти готовності соціального педагога до роботи з ветеранами, спираючись на аналіз наукових джерел.

По-перше, готовність соціального педагога включає усвідомлення особистої відповідальності за добробут ветеранів та їхніх родин. Це усвідомлення формується через професійне навчання та практичну підготовку, яка охоплює не лише теоретичні знання, але й розвиток практичних навичок, необхідних для роботи в умовах надзвичайних ситуацій [9].

Мотиваційні складники.

Охоплюють внутрішні та зовнішні фактори, які стимулюють професійну діяльність і сприяють ефективній роботі. Мотиваційна готовність включає:

1. Професійний інтерес та прагнення допомогти – соціальні педагоги повинні мати сильне бажання підтримувати та допомагати ветеранам, усвідомлюючи значення своєї роботи для суспільства. Це включає емпатію, співчуття та готовність до самовдосконалення.

2. Зовнішня мотивація – сюди відноситься підтримка з боку державних та недержавних організацій, можливості професійного зростання, наявність системи заохочень та нагород за ефективну роботу [7].

Когнітивні складники.

Включають знання, необхідні для ефективної роботи з ветеранами. Це:

1. Знання військової культури та етики – важливо розуміти специфіку військової культури, ключові цінності, лексику та особливості комунікації. У Збройних силах США, наприклад, базові етичні принципи включають чесність, вірність, відповідальність, звітність, справедливість, турботу, повагу, дотримання обіцянок, відповідальність громади, прагнення досконалості [6].

2. Психологічні знання – соціальні педагоги повинні мати глибокі знання у сфері психології, особливо щодо роботи з посттравматичним стресовим розладом (далі – ПТСР), кризового втручання, стабілізації психоемоційного стану та підтримки в адаптації до мирного життя [15].

3. Знання законодавства та нормативно-правових актів – соціальні педагоги повинні бути обізнані з нормативно-правовою базою, що регулює їхню діяльність, а також з правами та пільгами військовослужбовців та ветеранів [11].

Операційні складники.

Охоплюють практичні навички та вміння, необхідні для реалізації професійної діяльності. Це включає:

1. Психологічна підтримка – соціальні педагоги повинні мати навички роботи з ПТСР, кризовим втручанням, стабілізацією психоемоційного стану

та адаптацією до мирного життя. Це включає знання у сфері когнітивно-поведінкової терапії, психотерапії, роботи з травмою [15].

2. Первинне консультування та оцінка потреб – соціальні педагоги повинні вміти проводити первинне консультування ветеранів та їхніх родин, здійснювати оцінку проблем та потреб, розробляти програми соціальної підтримки [7].

3. Адміністрування та координація – соціальні педагоги повинні вміти координувати роботу з різними організаціями, що надають послуги військовослужбовцям та ветеранам, планувати та реалізовувати програми підтримки та реабілітації [6].

4. Робота з родинами військовослужбовців – соціальні педагоги повинні мати навички роботи з родинами військовослужбовців, включаючи підтримку дітей, що можуть відчувати значні психологічні труднощі. Це включає роботу з тривожністю, підтримку в адаптації до нових умов, забезпечення стабільності та безпеки [15].

Оцінно-рефлексивні складники.

Мають стимулювати соціального педагога до оцінки власних можливостей та мотивувати себе до розвитку [3]. Розкладаючи цю компоненту можна виділити наступне:

1. Адекватна самооцінка власних спроможностей – соціальні педагоги мають розуміти, що кожен ветеран військової служби має індивідуальний досвід і для кращого розуміння необхідно вміти кооперуватись з іншими колегами для максимально ефективною роботи

2. Рефлектувати – соціальні педагоги повинні аналізувати кожен отриманий досвід та враховувати позитивні та негативний досвід

3. Саморозвиток – соціальні педагоги мають постійно розвиватись, для більш якісної роботи з ветеранами військової служби.

Отже, робота соціальних педагогів в умовах війни та надзвичайних ситуацій вимагає від них високого рівня адаптивності до змін навколишнього середовища, теоретичної обізнаності з ключових питань, що стосуються соціальної роботи, та спиратися на практичний досвід екстреного розв'язання питань. Забезпечення належної підготовки соціальних педагогів до роботи в екстремальних ситуаціях відповідно до освітніх стандартів [8] визначає якість надання соціальних послуг, збільшує стійкість громад та сприяє ефективній взаємодії між різними структурами суспільства в умовах соціальних викликів [9].

Висновки. Визначаючи поняття «готовність соціального педагога до роботи з ветеранами» через особистісний підхід ми дійшли до висновку, що воно включає широкий спектр знань, навичок і компетенцій. Це усвідомлення особистої відповідальності, глибокі знання військової культури та етики, здатність надавати психологічну підтримку, працювати з родинами військовослужбовців, знання законодавства, навички адміністрування та координації, а

також високий рівень адаптивності до змін. Тільки за наявності цих компетенцій соціальні педагоги зможуть ефективно допомагати військовослужбовцям та ветеранам, сприяти їхній адаптації до мирного життя та покращувати їхній психологічний добробут.

Майбутні дослідження будуть присвячені сучасному стану підготовки соціальних педагогів у педагогічних коледжах та визначенні тих знань та умінь, що дозволять підвищити готовність соціальних педагогів до роботи з ветеранами військовою служби та сформуванню у них стійкі мотиваційні, емоційно-вольові та когнітивні характеристики майбутніх фахівців.

Література:

1. Firsova I. (2017). Readiness of future social educators for advertising and information activities . *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 20-22.
2. Lunde, H., Blaaid, L., Areskoug Josefsson, K., & Gerbild, H. (2022). Social educator students' readiness to address sexual health in their future profession. *Appl Res Intellect Disabil*, 1059-1070.
3. Бескровний, О., Тернов, С., & Фортуна, В. (2016). Рефлексивно-оцінний компонент готовності. *Витоки педагогічної майстерності*, 17, 24-28.
4. Главком. (8 Липень 2022 р.). *Міноборони назвало кількість мобілізованих українців*. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/minoboroni-nazvalo-kilkist-mobilizovanih-ukrajinciv-859153.html>
5. Гуркова, Т. (2020). Дефініція поняття «готовність» у психолого- педагогічній літературі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, (9), 317-329.
6. Гусак, Н. Є., & Нескородяна, О. П. (2016). Військові соціальні працівники в Сполучених Штатах Америки. *Наукові записки НаУКМА*, 188, 61-64.
7. Дуля, А. (2020). Підготовка майбутніх соціальних працівників до здійснення соціальної роботи з військовослужбовцями та їх сім'ями. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2(27), 193-198.
8. Каленський, А. А. (2018). Методологічні підходи до стандартизації змісту професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*, (16), 27-33.
9. Коваленко, С. В. (2024). *Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи у громаді в умовах надзвичайних ситуацій*. Миколаїв: Чорноморський національний університет імені Петра Могили. Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування, 340 с.
10. Корінна, Г. О., & Трофаїла, Н. Д. (2020). Готовність майбутніх соціальних педагогів до емоційного розвитку дітей. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр.*, 2(71), 113-118.
11. Лісовець, О. В. (2008). *Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи з громадськими дитячими та молодіжними організаціями*. Ніжин: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя.
12. Міністерство соціальної політики України. (29 03 2017 р.). *Верховна рада*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text>
13. Олексюк, Н. С. (2007). Професійна готовність соціального педагога як важлива складова його професійної компетентності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка*. (1), 3-7.
14. Острога, М., & Шамоля, В. (2022). Сутрність і структура готовності майбутніх бакалаврів освіти до використання цифрових технологій у профорієнтаційній діяльності. *Освіта. Інноватика. Практика*, 10(5), 19-26.

15. Павленко, Г. П. (2023). Особливості психологічних механізмів адаптації до стресових ситуацій у ветеранів. *Психологічні читання: збірник матеріалів ІХ науково-практичної конференції молодих вчених*, 152-154.
16. Першко, Г. О. (2011). Готовність майбутніх соціальних педагогів до інтеграції дітей з особливостями психофізичного розвитку в середовище загальноосвітнього навчального закладу. *Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки*, 123-125.
17. Скоробагата, О. М. (2008). Готовність до діяльності як психолого-педагогічна проблема. *НПУ ім. М.П.Драгоманова*, (1), 1-5.
18. Староста, В. І. (2019). Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності: сутність, структура. *Народна освіта. Електронне наукове фахове видання*: URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5923
19. Трухан, М. А. (2014). Модель формування готовності майбутніх соціальних педагогів до розв'язання професійних конфліктів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, (30), 170-173.
20. У країнська Правда. (22 Грудень 2022 р.). *Після війни ветерани та їхні родичі складуть 10% населення України – Мінветеранів*. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/22/7381862/>

References:

1. Firsova, I. (2017). Readiness of future social educators for advertising and information activities. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 20-22 [in English].
2. Lunde, H., Blaaid, L., Areskoug Josefsson, K., & Gerbild, H. (2022). Social educator students' readiness to address sexual health in their future profession. *Appl Res Intellect Disabil*, 1059-1070 [in English].
3. Beskrovnyi, O., Ternov, S., & Fortuna, V. (2016). Refleksyvno-otsinnyi komponent hotovnosti [Reflective and evaluative component of readiness]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti. – Origins of pedagogical skills*, 17, 24-28 [in Ukrainian].
4. Hlavkom. (8 Lypen 2022 p.). Minoborony nazvalo kilkist mobilizovanykh ukraintsiiv [The Ministry of Defense named the number of mobilized Ukrainians]. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/minoborony-nazvalo-kilkist-mobilizovanih-ukrajinciv-859153.html> [in Ukrainian].
5. Hurkova, T. (2020). Definitsiia poniattia «hotovnist» u psykholoho- pedahohichnii literaturi. [Definition of the concept of «readiness» in psychological and pedagogical literature]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, (9), 317-329 [in Ukrainian].
6. Husak, N. Ye., & Neskorodiana, O. P. (2016). Viiskovi sotsialni pratsivnyky v Spoluchenykh Shtatakh Ameryky [Military social workers in the United States of America]. *Naukovi zapysky NaUKMA – Scientific notes of NaUKMA*, 188, 61-64 [in Ukrainian].
7. Dulia, A. (2020). Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do zdiisnennia sotsialnoi roboty z viiskovosluzhbovtsiamy ta yikh simiamy [Training of future social workers to carry out social work with servicemen and their families]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 2(27), 193-198 [in Ukrainian].
8. Kalenskyi, A. A. (2018). Metodolohichni pidkhody do standartyzatsii zmistu profesiinoi osvity [Methodological approaches to the standardization of the content of professional education]. *Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika, – Scientific bulletin of the Institute of Vocational and Technical Education of the National Academy of Sciences of Ukraine. Professional pedagogy*, (16), 27-33 [in Ukrainian].
9. Kovalenko, S. V. (2024). Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do roboty u hromadi v umovakh nadzvychainykh sytuatsii [Training of future social workers to work in the community in emergency situations]. Mykolaiv: Chornomorskyi natsionalnyi universytet imeni Petra Mohyly. Navchalno-naukovyi instytut publichnoho upravlinnia ta administruvannia [in Ukrainian].

10. Korinna, H. O., & Trofaiła, N. D. (2020). Hotovnist maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do emotsinoho rozvytku ditei [The readiness of future social pedagogues for the emotional development of children]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh –Pedagogy of formation of a creative personality in higher and secondary schools: coll. of science: zb. nauk. pr.*, 2(71), 113-118 [in Ukrainian].
11. Lisovets, O. V. (2008). Formuvannia hotovnosti maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do roboty z hromadskymy dytiachymy ta molodizhnymy orhanizatsiiamy [Formation of readiness of future social pedagogues to work with public children's and youth organizations]. Nizhyn: Nizhynskiy derzhavnyi universytet imeni Mykoly Hoholia [in Ukrainian].
12. Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy [Ministry of Social Policy of Ukraine] (29 03 2017 p.). Verkhovna rada. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text> [in Ukrainian].
13. Oleksiuk, N. S. (2007). Profesiina hotovnist sotsialnoho pedahoha yak vazhlyva skladova yoho profesiinoi kompetentnosti [Professional readiness of social pedagogue as an important component of his professional competence]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka. Ser. Pedahohika – Scientific notes of the Ternopil National Pedagogical University named after V. Hnatiuk. Ser. Pedagogy (1)*, 3-7. [in Ukrainian].
14. Ostroha, M., & Shamonia, V. (2022). Sutnist i struktura hotovnosti maibutnykh bakalavriv osvity do vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii u proforiientsiunii diialnosti [The substance and structure of the readiness of future bachelors of education to use digital technologies in career guidance activities]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 10(5), 19-26. [in Ukrainian].
15. Pavlenko, H. P. (2023). Osoblyvosti psykholohichnykh mekhanizmiv adaptatsii do stresovykh sytuatsii u veteraniv [Peculiarities of psychological mechanisms of adaptation to stressful situations in veterans]. *Psykholohichni chytannia: zbirnyk materialiv IKh naukovopraktychnoi konferentsii molodykh vchenykh – Psychological readings: collection of materials of the IX scientific and practical conference of young scientists*, 152-154 [in Ukrainian].
16. Pershko, H. O. (2011). Hotovnist maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do intehratsii ditei z osoblyvostiamy psykhofizychnoho rozvytku v seredovyshe zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu [The readiness of future social pedagogues for the integration of children with special psychophysical development in the environment of a general educational institution]. *Doslidzhennia molodykh uchenykh u konteksti rozvytku suchasnoi nauky – Research of young scientists in the context of the development of modern science*, 123-125 [in Ukrainian].
17. Skorobahata, O. M. (2008). Hotovnist do diialnosti yak psykholoho-pedahohichna problema [Readiness for activity as a psychological and pedagogical problem]. *NPU im. M.P. Drahomanova –NPU named after M.P. Dragomanova (1)*, 1-5 [in Ukrainian].
18. Starosta, V. I. (2019). Hotovnist maibutnykh uchyteliv do pedahohichnoi diialnosti: sutnist, struktura [The readiness of future teachers for pedagogical activity: essence, structure]. *Narodna osvita. Elektronne naukove fakhove vydannia – Retrieved from Public Education. Electronic scientific publication*. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5923 [in Ukrainian].
19. Trukhan, M. A. (2014). Model formuvannia hotovnosti maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do rozviazannia profesiinykh konfliktiv [Model of formation of readiness of future social pedagogues to resolve professional conflicts]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu –Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, (30), 170-173 [in Ukrainian].
20. Ukrainska Pravda [Ukrainian Pravda]. (22 Hruden 2022 p.). Pislia viiny veterany ta yikhni rodychi skladut 10% naseleння Ukrainy – Minveteraniv [After the war, veterans and their relatives will make up 10% of the population of Ukraine]. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/22/7381862/> [in Ukrainian].